

Olumiant och Xeljanz

Uppföljning av ordnat införande

Halvårsrapport, andra halvåret 2018

Avsändare:

Livscykelfunktionen, Landstingens
samverkansmodell för läkemedel

Sammanfattning och slutsatser

Det totala antalet patienter som inlett behandling med JAK-hämmare vid reumatoid artrit är drygt 1 100. Förutsättningarna för jämförelser av introduktionshastigheten mellan alla regioner är begränsad på grund av stora skillnader i befolkningsstorlek. Vid en jämförelse mellan sjukvårdsregioner framstår introduktionen som jämnt fördelad.

Majoriteten av patienterna som inleder behandling med JAK-hämmare har tidigare använt en eller flera biologiska sjukdomsmodifierade antireumatiska läkemedel, framförallt TNF-hämmare. En viss trend till att använda JAK-hämmare tidigare i behandlingssekvensen kan observeras. NT-rådet rekommenderar att Olumiant ska användas som förstahandsalternativ av JAK-hämmarna. Cirka 79 procent av patienterna sätts in på Olumiant som förstahandsalternativ.

Sammantaget överensstämmer användningen väl med NT-rådets rekommendation. Givet skillnaderna i kostnadseffektivitet mellan TNF-hämmare och JAK-hämmare bör insättningsordningen följas över tid.

Bakgrund

JAK (JanusKinas)-hämmarna Olumiant (baricitinib) och Xeljanz (tofacitinib) är avsedda för behandling av måttlig till svår aktiv reumatoid artrit (RA) hos vuxna patienter med otillräckligt behandlingssvar på eller intolerans mot ett eller flera sjukdomsmodifierande antireumatiska läkemedel (DMARDs). Till skillnad från de biologiska DMARDs som i dagsläget används i stor utsträckning, till exempel TNF-hämmare, tas JAK-hämmarna via munnen. Det finns nationellt tecknade avtal om återbäring till landstingen för både Olumiant och Xeljanz som gäller till och med 2019-09-30.

Enligt NT-rådets yttrande från 2018-12-20 rekommenderas landstingen:

- att i valet mellan Olumiant, Xeljanz och TNF-hämmare, i första hand använda den mest kostnadseffektiva TNF-hämmaren vid behandling av vuxna patienter med måttlig till svår reumatoid artrit (RA) när ett eller flera DMARDs inte haft tillräcklig effekt eller givit biverkningar.
- att i valet mellan Olumiant och Xeljanz i första hand välja Olumiant som är det mest kostnadseffektiva alternativet av JAK-hämmarna. När det finns medicinska skäl är Xeljanz ett alternativ till Olumiant.
- att följa upp behandlingen i Svensk Reumatologis Kvalitetsregister (SRQ).

NT-rådet följer upp introduktionen av Olumiant och Xeljanz vid RA i Sverige baserat på data från SRQ. Rapporter kommer att sammanställas halvårsvis till och med januari 2020. En slutrapport som inkluderar alla patienter som påbörjat behandling med JAK-hämmare till och med 2019 kommer även att innefatta länkning av data från SRQ med data från andra register.

Resultat

Data från SRQ visar att sedan introduktionen på marknaden våren 2017 till november 2018, har 1 158 patienter påbörjat behandling med någon av JAK-hämmarna och också inkluderats i registret. Täckningsgraden för RA i SRQ var drygt 80 procent år 2017 (Riket, srq.nu). Huvudandelen av de patienter i registret som hittills inlett behandling med JAK-hämmare är kvinnor (80%). Även bland reumatiker som inleder ny behandling med biologiska sjukdomsmodifierande läkemedel (bDMARDs) är en hög andel kvinnor (66%).

I flera mindre landsting är antalet patienter som inlett behandling med JAK-hämmare litet. Vi redovisar därför användning uppdelat på sjukvårdsregioner.

Tabell: Antal patienter i SRQ som inlett behandling med JAK-hämmare, uppdelat på sjukvårdsregion och tidsperiod för behandlingsstart*

Antal patienter som inlett behandling	Tidsperiod			befolkning (nov 2018, miljoner)
	introduktion till november 2017	december 2017 till maj 2018	juni 2018 till november 2018	
Norra	36	31	33	0,9
Stockholm	57	90	126	2,4
Sydöstra	47	41	45	1,1
Södra	81	84	82	2,0
Uppsala-Örebro	68	84	93	2,1
Västra	42	46	77	1,7

* Halland räknas i sin helhet till Södra sjukvårdsregionen i tabellen

Det framstår inte som att det finns särskilt stora skillnader i användning mellan sjukvårdsregionerna, givet skillnaderna i befolkningsstorlek. Vid en regional jämförelse får man ha i åtanke att skillnader i täckningsgrad för registret kan påverka resultatet.

Från att JAK-hämmarna introducerades (april 2017) till slutet av år 2018 har antalet som inleder behandling per halvår ökat något i framförallt Region Stockholm och VGR. Antalet patienter som inleder behandling är annars ganska jämn över tid. Antalet patienter i registret som står på behandling med JAK-hämmare ökade från 556 stycken i maj 2018 till 930 stycken i november 2018.

Enligt rekommendationen från NT-rådet ska JAK-hämmare användas när ett eller flera DMARDs, däribland TNF-hämmare, inte haft tillräcklig effekt eller gett biverkningar. Patienter som enbart behandlas med peroral DMARDs (exklusive JAK hämmarna) registreras dock inte alltid i SRQ utan patienten registreras i vissa fall först när behandling med TNF-hämmare och andra biologiska läkemedel (bDMARDs) eller JAK-hämmare startar. Antalet bDMARDs som använts innan behandling med JAK-hämmare inleds kan därför vara ett lämpligt mått på följsamhet till NT-rekommendationen i den situationen.

Tabell: Antal patienter som inlett behandling med JAK-hämmare, uppdelat på hur många olika biologiska sjukdomsmodifierande antireumatiska läkemedel (bDMARDs) som använts tidigare och uppdelat på tidsperiod för behandlingsstart

Antal patienter som inlett behandling	Tidsperiod		
	introduktion till november 2017	december 2017 till maj 2018	juni 2018 till november 2018
Antal bDMARDs innan JAK-hämmare			
0	31 (9,4%)	34 (9%)	56 (12,3%)
1-2	103 (31,1%)	125 (33,2%)	164 (36,0%)
3-4	100 (30,2%)	110 (29,3%)	132 (28,9%)
5+	97 (29,3%)	107 (28,5%)	104 (22,8%)

Flertalet patienter som inleder behandling med JAK-hämmare för första gången har prövat ett eller flera bDMARDs. Cirka hälften har utöver TNF-hämmare också prövat andra typer av biologiska läkemedel, såsom rituximab, abatacept eller tocilizumab.

Från och med 24 oktober 2017 rekommenderas att i valet av JAK-hämmare i första hand välja Olumiant eftersom det är mest kostnadseffektivt. Av alla patienter i SRQ som inlett behandling med JAK-hämmare för reumatisk sjukdom har cirka 79 procent behandlats med Olumiant som förstahandsalternativ.

Data från Karolinska Institutet, Klinisk epidemiologi, Johan Askling.
Sammanställt av Love Linnér, love.linner@sl.se, 2019-02-20